

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİ TOPLULUKLARININ TOPLUMSALLAŞMADA YERİ VE ÖNEMİ*

The Place and Importance of University Student Clubs
in Socialization

İlhan TURAN** | Ahmet DUYSAK*** | İbrahim Hayri KUĞUOĞLU****

ÖZ: Üniversiteler, günümüz dünya sorunlarının çözümüne dönük olarak ve üniversite öğrencisi olduğu süre içerisinde onları mutlu edebilme adına kendi bünyelerinde gönüllü öğrenci toplulukları kurmaktadır. Bu bağlamda Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'nde 70 öğrenci topluluğu bulunmaktadır. Bunlardan biri de Toplumsal Eğitim ve Uygulama Topluluğu'dur. Bu topluluğun temel amacı, eğitim fakültelerinde var olan Topluma Hizmet Uygulamaları dersinin öncesinde, ders süresince ve ders sonrasındaki yıllarda öğrencilerin toplumsal duyarlılıklarını sağlamak ve pekiştirmek üzere Yüksek Öğretim Kurulu'nun böyle bir topluluk kurulması önerisi doğrultusunda kurulmuştur. Bu topluluk faaliyetini 2014 yılından bu yana sürdürmektedir. Eğitimin her alanında olduğu gibi üniversitelerde özellikle eğitim fakültelerinde değerler eğitime dönük çalışmalar önemli bir hızla artmakta, özellikle geleceğin öğretmenlerinin niteliklerini artırmaya dönük uygulamalar yapılmaktadır. Diğer taraftan fakülte öğrencilerinin ders dışı faaliyetlerinin kültürel ve sosyal açıdan önemi büyüktür. Bu bağlamda, öğrenci etkinlikleri gerçekten etkin vatandaşlık bağlamında son derece önemlidir. Bu çalışmada, Recep Tayyip Erdoğan Toplumsal Hizmet, Eğitim ve Uygulama Topluluğa

ABSTRACT: Universities build volunteer student clubs in their own bodies in order to make students happy with the solution of today's world problems during their university life. In this context, Recep Tayyip Erdogan University has 70 student clubs. One of these is the Community of Social Education and Practice. The main aim of this community is to provide and reinforce students' social sensitivity before and after the community service practices course in faculties of education. The community has been operating since 2014. As in all areas of education, studies on values education in universities, especially in education faculties, are increasing at an accelerated pace especially with the aim of increasing the qualifications of the future teachers. On the other hand, the extracurricular activities of faculty students are of great importance both culturally and socially. In this context, student activities are extremely important in terms of truly effective citizenship. In this study, the aims and activities of Recep Tayyip Erdoğan Community of Social Services, Education and Practices were evaluated according to student opinions.

* Bu çalışma 11-14 Mayıs 2017, Ordu'da yapılan IX. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Birliği Kongresi'nde çalışmada bildiri olarak sunulmuştur.

** Doç. Dr. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi,
ilhan.turan@erdogan.edu.tr

*** Öğr. Gör. Ahmet DUYSAK, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi,
ahmet.duysak@erdogan.edu.tr

**** Yrd. Doç. Dr. İbrahim Hayri KUĞUOĞLU, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi, ibrahim.kuguoglu@erdogan.edu.tr

Hakemli Araştırma Makalesi Peer-reviewed Research Article		
Başvuru Submission	Kabul Accept	Yayın Publish
07.12.2017	30.12.2017	30.12.2017

katılım amaçları ve faaliyetleri öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmiştir.
Anahtar Sözcükler: Etkin vatandaşlık, Gönüllülük, Öğrenci toplulukları.

Keywords: Effective Citizenship, Volunteerism, Student Clubs.

GİRİŞ

21. Yüzyılda insanımız hızla değişen ve gelişen dünyanın hızına uyum göstermek için çabalar sarf etmektedir. Bu bağlamda, teknolojiye sürekli gelişmeler bireylerin bilinçlenmesinde, yaşam biçimlerinde ve toplumsal davranışlarında bazı değişiklikler yapmaktadır. Bu durum, ise başta kişilerin psikolojik ve ekonomik üretim, ulaştırma, sosyolojik, ilişkiler ağı iletişim olmak üzere kişilerin yaşam biçim öğelerini derinden etkilemektedir (Süzer, 2000:123).

İnsanların yaşam biçimlerini etkileyen kurumlardan biri de üniversitelerdir. Bilindiği gibi üniversiteler, bir taraftan toplumun kültürünü yansıtan bir araç olarak bir görev üstlenirken bir taraftan da toplumun kültürlerinin şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Akyüz, Türkmen 2016:344). Ayrıca, üniversiteler toplum yaşam biçimini şekillendirmeyi örgün eğitimle yaptığı gibi gönüllü katılımlar ile de gerçekleştirebilmektedir. Bu gönüllü katılımların biri de topluluklardır.

Üniversiteler, bünyesindeki öğrencilerin günümüzün şartlarında daha iyi yetişmelerini sağlamak, onların boş zamanlarını değerlendirmelerine katkı sağlamak enerjilerini olumlu alanlarda motive etmek ayrıca toplumların sosyal ve kültürel gelişmesine destek olmak insanlığın çeşitli sorunlarının çözümüne çareler aramak bağlamında topluluklar kurmaktadır. Bu toplulukların kurulmasındaki amaçlardan biri de öğrencilerde toplumsal sorumluluk meydana getirmektedir.

Dünyada üniversiteler, toplumsal sorumluluğunu için 3 farklı yöntemle gerçekleştirmektedir.

1) Öğrencilerin dersleri dışında kalan zamanda gönüllü faaliyetlere katılımı

2) Öğrencilerin, üniversitenin topluma hizmet / toplumla bütünleşme (community engagement) programları aracılığıyla sosyal sorumluluk faaliyetlerine katılımı

3) Akademik eğitim programının bir parçası olarak öğrencilerin sosyal sorumluluk faaliyetleri yürütmeleri (Toplum Gönüllüleri, 2013:13).

Üniversite hayatı içinde üniversite gençliğinin topluluklar vasıtasıyla sosyal hayata olan katkıları son derece önemli olduğu kadar dikkat de çekicidir. (Akyol, Onbaşı,2014:2). Bu bağlamda Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'nde 70 öğrenci topluluğu bulunmaktadır. Bunlardan biri de Toplumsal Eğitim ve Uygulama Topluluğu'dur. Bu topluluğun temel amacı, eğitim fakültelerinde var olan Topluma Hizmet Uygulamaları dersinin öncesinde, ders süresince ve ders sonrasındaki yıllarda öğrencilerin toplumsal duyarlılıklarını sağlamak ve pekiştirmek üzere Yüksek Öğretim Kurulu'nun böyle bir topluluk kurulması önerisi doğrultusunda kurulmuştur (YÖK,2011). Bu topluluk faaliyetini 2014 yılından bu yana sürdürmektedir.

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Toplumsal Eğitim Hizmet Ve Uygulama Topluluğunun ana amacı bilimsel, sosyal, kültürel, sportif ve sanatsal etkinliklerini gerçekleştirmektir. Bu ana amacın yanı sıra topluluğumuzun izleyeceği diğer amaçlar şunlardır:

a) Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Toplumsal Eğitim Ve Hizmet Uygulama Topluluğu, özellikle Eğitim Fakültelerinde bulunan "Topluma Hizmet Uygulamaları" dersinde öğrenilen bilgilerin ders sonrasında da gönüllü ve istekli olarak sürdürmek isteyen öğrencilere destek olmak;

b) Ders kapsamında topluma hizmet uygulamaları projeleri için destek isteyen öğrencilere yardımcı olmak

c) Recep Tayyip Üniversitesi Öğrencilerinin sosyal sorunlara karşı duyarlılığını artırmak, bu bağlamda çeşitli aktivelerde bulunmak

d) Sağlık ve engelli olma gibi sorunları olan insanlara yeterli düzeyde destek ve yardım sağlayabilmek uzmanlarca seminer verilmesini sağlamak

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sağlık Kültür Ve Spor Daire Başkanlığı'nın bünyesinde kurulan topluluk, faaliyetlerini Eğitim Fakültesi Dekanlığı ile işbirliği içerisinde sürdürmektedir. Bu kapsamda topluluk katılımlarının gerçekleştirildiği bazı faaliyetler şunlardır.

- 24 Kasım Öğretmenler Günü Etkinliklerine katılım
- Ayrı dönemlerde 15 Temmuz ve Çanakkale şehitlerini anma tören ve etkinlikleri
- TEMA etkinliklerine katılım
- Çevre duyarlılık etkinlikleri
- Mehmet Akif Ersoy anma etkinlikleri
- Gençlik ve Kültür spor Bakanlığının gezi ve etkinliklerine katılım
- Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nde ki konferanslara katılım
- Topluma Hizmet Uygulamaları Dersi aktivitelerine katılım

Fakültemizde engelli öğrenci olmamasından dolayı kuruluş amaçları arasında olmasına rağmen onlara dönük bir faaliyet gerçekleştirilmemiştir.

Çalışmanın önemi: Toplumun şekillendirme görevini üstlenen üniversitelerin öğrencilerin gelişmelerini örgün eğitim dışında da sürdürmek onların boş vakitlerini mutlu bir şekilde değerlendirmelelerini sağlamak amacı ile kurmuş oldukları topluluklarla ilgili pek az araştırma yapılmıştır. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Toplumsal Eğitim Ve Hizmet Uygulama Topluluğu üyelerinin katılımı ile gerçekleştirilen bu çalışma üniversitedeki toplulukların öğrenciler üzerindeki izlenimini ortaya koyma açısından oldukça önemlidir.

Çalışmanın amacı: Daha nitelikli toplumların oluşmasına destek olma bilim dünyası içerisinde yer alan üniversitelerin önemli görevlerinden biridir. Diğer taraftan öğrencilerin boş vakitlerini mutlu bir şekilde geçirmeleri üniversitelerdeki eğitimin kalitesini artıracaktır. Ayrıca üniversite öğrencilerinin ders dışı faaliyetleri onların kültürel ve sosyal açıdan gelişmelerine önemli katkılar sağlayacaktır. Bu bağlamda, öğrenci etkinlikleri gerçekten etkin vatandaşlık bağlamında son derece önemlidir. Bu çalışmada, Recep Tayyip Erdoğan Toplumsal Hizmet, Eğitim ve Uygulama Topluluğu katılım amaçları ve faaliyetleri öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmiştir.

Bu kapsamda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

a-Duygusal zeka ile öğrencilerin Toplumsal Hizmet ve Eğitim Uygulamaları topluluğuna üye olmaları arasında bir bağlantı var mıdır?

b- Öğrencilerin Topluluklara üye olma durumu, öğrenci bakış açısına göre Topluma Hizmet Ve Eğitim Uygulamaları Topluluğu'nun yeri ve önemi nedir?

c- Öğrencilerin Topluma Hizmet Ve Eğitim Uygulamaları topluluğundan beklentileri nelerdir?

YÖNTEM

Çalışma grubu

Araştırma Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde 80 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın demografik özellikleri Tablo 1 de verilmiştir. Toplulukta 2016 – 2017 akademik yılında kaydını güncelleyen 45 öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrencilerin 25 tanesi sosyal bilgiler öğretmeni olmasından dolayı tutarlılık sağlamak amacı ile Shutte Duygusal Zekâ ölçeği uygulaması sadece üye olmayan öğrenciler 2. Sınıf ve 3. sosyal bilgiler öğrencileri ile yapılmıştır. Çalışma grubuna katılan topluluğa üye olan 30 öğrenci ise ağırlıklı olarak sosyal bilgiler öğrencilerinden oluşmuştur. Topluluğun ağırlıklı olarak sosyal bilgiler bölümünden oluşmasının nedeni Toplumsal Hizmet Eğitim Ve Uygulamaları Topluluğu'nun yönetim kurulu üyelerinin sosyal bilgiler bölümünden oluşmasıdır.

Diğer taraftan nitel veri analizi çalışma grubu ise sosyal bilgiler, Türkçe fen bilgisi, matematik ve sınıf öğretmenliği öğrencilerinden kolay bulunabilirlik-gönüllülük esasına göre seçilmiştir. Bu kapsamda, en topluluk en fazla sosyal bilgiler öğrencilerinden oluştuğu için nitel öğrenci grubu da ağırlıklı olarak sosyal bilgiler öğrencilerinden oluşturulmuştur (Tablo 2).

Tablo 1. Çalışma Grubuna Ait Çeşitli Bilgiler

Kişisel Bilgiler		N	%
Cinsiyet	Kız	48	60,0
	Erkek	32	40,0
	Toplam	80	100,0
Sınıf Düzeyi	1.Sınıf	36	45,0
	3.Sınıf	44	55,0
	Toplam	80	100,0
Lisede Eğitsel Koldan Faydalanma	Faydalanan	59	73,8
	Faydalanmayan	21	26,2
	Toplam	80	100,0
Topluluğa Üye Olma Durumu	Üye	30	37,5
	Üye Değil	50	62,5
	Toplam	80	100,0

Tablo 2. Nitel Çalışma Grubuna Ait Çeşitli Bilgiler

Kişisel Bilgiler		N	%
Cinsiyet	Kız	21	70,0
	Erkek	9	30,0
	TOPLAM	30	100,0
Bölüm	Sosyal Bilgiler Ö.	20	66,7
	Sınıf Ö.	3	10,0
	Fen B.Ö	2	6,70
	Matematik Ö	2	6,70
	Türkçe Ö	3	10,00
	TOPLAM	30	100,0
Topluma Hizmet Uygulama-Alanları		17	56,7
Dersini Alma	Almayan	13	43,3
	TOPLAM	30	100,0

Veri toplama araçları: Çalışma iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Bunlardan ilki Shutte Duygusal Zekâ ölçeği ile uygulamasıdır. Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği (Tatar, Tok ve Saltukoğlu (2011:325-338) Türkçeye uyarlanmıştır. Verilerden elde edilen sonuçlar, ölçeğin üç faktörlü yapısı incelendiğinde hem açıklayıcı hem de doğrulayıcı faktör analizi sonuçları Austin ve arkadaşlarının (2004) sunduğu sonuçlar ile tutarlıdır (Tatar, Tok ve Saltukoğlu 2011:329). Ölçeğin Cronbach-Alpha iç tutarlık katsayısı bütünü için 0,82 olarak bulunmuşlardır. Ölçekte 41 madde bulunmakta olup, olumsuz ifadelerde ters kodlama yapılmıştır. Bu çalışmada ise ölçeğin güvenirlik katsayısı 0.84 olarak belirlenmiştir.

2. olarak çalışma mülakat yoluyla da gerçekleştirilmektedir. Toplumsal Hizmet Eğitim ve Uygulama Topluluğuna olan öğrencilerden 30 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda öğrencilerle Mülakat yapılarak 3 açık uçlu soru sorulmuştur. Mülakatlar nitel veri analizi yöntemi ile değerlendirilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Araştırmada ilk olarak, Topluma Hizmet Ve Eğitim Uygulamaları Topluluğu üyeleri ile hiçbir topluluğa üye olmayan öğrencilerin duygusal zekâları Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği ile karşılaştırılmıştır. Her iki grubunda eş değer puana sahip olduğu görülmüştür (üye olan $X=3.62$, üye olmayan $x=3.67$). Kısaca, aralarında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Beklenin aksine bir farklılığın olmaması topluluk etkinliklerinin öğrencilerin duygusal zekâlarında olumlu ya da olumsuz yönde herhangi bir etkisinin bulunmadığı yönünde değerlendirilebilir.

Tablo 3. Toplumsal Hizmet Eğitim Ve Uygulama Topluluğuna Üye Olan Öğrenciler ile Üye Olmayan Öğrencilerin Duygusal Zekâ Durumunun Karşılaştırılması

	N	$\bar{X}$	S	sd	t	P
Üye olan	30	3.62	.48	.088	-,565	,573
Üye olmayan	50	3.67	.36	.052		

Öğrencilerin Toplumsal Hizmet Eğitim ve Uygulama Topluluğu'na üye olmalarının nedenleri araştırıldığında katılımcı üye öğrenci 14 maddede gerekçelerini belirtmişlerdir (Tablo 4). En fazla katılım ise, 6 öğrenci ile "Toplumsal aktiviteler beni mutlu ediyor" maddesindedir. Ardından 5'er öğrenci ile "Topluma hizmet etmeyi sevme" ve "Gönüllü insanlarla bir arada olma" maddeleri gelmektedir. Diğer maddeler incelendiğinde öğrencilerin topluluğa önemli ölçüde kendi bakış açıları doğrultusunda etkinlik yapabilmek için üye olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4: Öğrencilerin Toplumsal Hizmet Eğitim ve Uygulama Topluluğu'na üye olmalarının nedenleri

1	Arkadaşlık ilişkilerini güçlendirme	1 (N16)
2	Bireyleri eğitmesi	1 (N29)
3	Arkadaşları kıramamama	1 (N21)
4	Topluma hizmet etmeyi sevme	5 (N3, N6, N14, N20, N28)
5	Topluluk akademik danışmanı ile birlikte çalışmayı sevme	3 (N8,N10, N16)
6	İnsanlığa faydalı işler yaptığımı düşünme	4 (N12, N18, N23, N25)
7	Üniversitede aktif olarak tanınmayı isteme	1 (N15)
8	Gönüllü insanlarla bir arada olma	5 (N8, N9, N17, N19, N24)
9	Her yönü ile bana iyi geliyor	3 (N14, N22, N30)
10	Toplumsal aktiviteler beni mutlu ediyor	6 (N1,N4, N5, N7, N10, N27)
11	Gelecek nesil ve insanlık için	1 (N2)
12	Yardım sever bir insan olma	2 (N11, N13)
13	Gelecekte iyi bir öğretmen olmak için	1 (N26)
14	Topluluk aktivitelerinde pasta börek olduğunda sevinme	1 (N30)

Tablo 5 incelendiğinde görülmektedir ki üye öğrenciler, Toplumsal Hizmet Eğitim ve Uygulama Topluluğu'nun faaliyetlerini önemli ölçüde benimsemişlerdir. Buradan topluluğun faaliyetlerinin öğrencilerde bir farkındalık meydana getirdiği söylenebilir. Öğrenci topluluklarının yürütülebilmesi her şeyden önce öğrencinin topluluğa olan inancına bağlıdır. Bu kapsamda sadece tek bir öğrenci (N14) negatif bir tutum içinde bulunmaktadır. Diğer bütün öğrenciler ise topluluğun etkinliklerine pozitif bir tutum sergilemektedir.

Tablo 5: Toplumsal Hizmet Eğitim ve Uygulama Topluluğu'nun faaliyetlerinin Toplumsal duyarlılık oluşturmada yeri ve önemi

	ÖNEM	Öğrenci Sayısı
1	İnsanlar arasındaki pozitif iletişim oldukça güçlenmektedir.	1 (N8)
2	Geleceğe yön verecek insanların şimdiden toplum için faydalı işler yapması gerekir.	2 (N7, N16)
3	Topluluk, topluma gerçekten yön verecek potansiyele sahiptirler.	2 (N18, N26)
4	Genç beyinlerin değerler eğitimine gönüllü katkısı olmaktadır.	1 (N5)
5	İşbirliğinin en güzel örnekleri sunulmaktadır.	3 (N6, N24, N30)
6	Gönüllü öğrenme gerçekleşmektedir.	
7	Toplumun büyük kısmını öğrenciler oluşturuyor. Bunlar iyilik meleklerine dönüşürse sorunlar kendiliğinden çözülecektir. İyilik melekleri geliştirmede bu topluluk gereklidir.	1 (N20)
8	Farkındalık yaratır.	4 (N14, N15, N20, N27)
9	Dışarıdaki eğitim öğrencinin beyinde daha kalıcı oluyor.	1 (N25)
10	Toplumla içi içe olduklarından yaygın etkisi daha fazladır.	3 (N1, N17, N21)
11	Vurdumduymazlıkların ortadan kalkmasında bireyin toplumsal duyarlılık kazanması ve bilinçlenmesinde etkilidir.	7 (N2, N3, N4, N9, N19, N22, N23)
12	Sorumluluk sahibi olmada gereklidir.	2 (N3, N26)
13	Sosyal yaşamı olumlu etkilemektedir.	3 (N10, N28, N29)
14	İyi çalışmalar olmadığı için hiç bir önemi yoktur.	1 (N11)
15	İnsanlar dış çevreden çabuk etkileneceği için toplulukların önemi inkâr edilemez.	1 (N12)
16	Gençler günümüzde birşeyler yapma konusunda daha aktif olduğu için gereklidir.	1 (N13)

Öğrencilere son olarak sorulan gelecekte Toplumsal Hizmet Eğitim ve Uygulama Topluluğu'ndan beklentileriniz nelerdir. Soru-

suna ise öğrenciler en fazla “daha etkili bir iletişim in gerçekleşmesini isteyerek topluluk içindeki iletişim yönünden bazı eksikliklere dikkat çekmişlerdir. Bazı öğrenciler ise, “Toplumsal duyarlılık için daha aktif olunmalı (3), Etkinliklerin artırılarak devam etmesi (3), Kültürel ve sosyal çevreye daha fazla katkı sağlamalı gibi (3) görüşler ortaya koymuşlardır (Tablo 6).

Tablo 6: Toplumsal Hizmet Eğitim ve Uygulama Topluluğu’ndan gelecekteki beklentileriniz nelerdir?

1	Doğru Toplumsal bilgi edinme	1 (N23)
2	Topluluk içinde daha etkili bir iletişim	7 (N12, N13, N14, N18, N19, N21, N28)
3	Toplumsal duyarlılık için daha aktif olunmalı	3 (N3, N7, N16)
4	Daha geniş kitleye ulaşmaları	2 (21), N(24)
5	Mutlu etsinler	1 (N20)
6	Topluluk görüldüğü gibi olsun	1 (N17)
7	Hareketlilik ve sinerjini daha da artırması	1 (N21)
8	Etkinliklerin artırılarak devam etmesi	3 (N4, N10, N22)
9	Sorunlar belirlenerek toplumsal duyarlılık artırılmalı	2 (N18, N29)
10	Kültürel ve sosyal çevreye daha fazla katkı sağlamalı	3 (N8, N15, N24)
11	Farkındalık yaratma çabası artırılmalı	1 (N27)
12	İlgi çekici faaliyetler yapılmalı	3 (N9, N25, N27)
13	Boş zaman değerlendirilme için etkinlikler yapılmalı	1 (N24)
14	Hedefine uygun faaliyetlerin yapılması	1 (N1)
15	Temiz duyarlı insanlar yaratmalı	2 (N2 N28)
16	Sağlıklı girişken insanlarla çalışılmalı	
17	Herkesin toplulukta eşit görevler alması	1 (N6)
18	Pasif insanlardan değil aktif insanlardan oluşmalı	1 (N26)
19	Topluluk herkes tarafından tanınmalı	1 (N3)
20	Daha gerçekçi faaliyetlerde bulunulmalı	1 (N5)
21	Beklentim yok	1 (N11)

Diğer taraftan bu araştırma yapılırken ön çalışmada Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde araştırma yapılan ilgili bölümlerindeki öğrencilerin yaklaşık %10'unun topluluklara üye olduğu görülmüştür. İnceleme sonuçlarına göre öğrencilerin topluluklara üye olmama nedenleri, öğrencilerin topluluklardan haber edinmemesi, Eğitim Fakültesinin kampüsten uzak olması, bazı öğrencilerin angarya iş olarak görmesi, KPSS sınavına hazırlanma, çekingelik, zaman yetersizliği, kişiler arası iletişim sorunları gibi nedenlerden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Araştırmamızın dışına çıkmamak adına bu alanda kapsamlı bir araştırma yapılmamıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Öğrenciler için üniversite yılları yaşamın önemli bir parçalarından birini oluşturmaktadır. Bu kapsamda düşünüldüğünde üniversiteler, bir yanda akademik performansın en iyi şekilde sergilenmesi için çaba sarf edilen, diğer yandan gençlerin kendilerini en iyi geliştirebilecekleri ortamlar olarak dikkat çekmektedir (Şakar, 2008: 88).

Bu çalışmada öğrencilerin toplulukların önemine vurgu yaptıkları açıkça ortaya konmuştur. Buna benzer bir sonuçta Balcı, İlhan, (2006: 16), öğrencilerin boş vakitlerini geçirme ile yapmış oldukları çalışma ile ortaya konmuştur. Onlar, yapmış oldukları çalışmada, üniversite öğrencilerinin, bireysel girişimler sonucu gerçekleştirdikleri etkinlikler dışında, yoğun olarak üniversite tarafından düzenlenen etkinliklere katıldıklarını öğrencilerin topluluklar aracılığı ile çeşitli etkinliklere yöneldiklerini ve ilgi alanlarını belirlediklerini açıklamaktadır.

Öğrenciler Topluma Hizmet Eğitim Ve Uygulama Topluluğu'nun etkinliklerine katılmaktan dolayı mutluluk duyduklarını belirtmektedir. Bu da toplulukların üniversitelerin öğrencileri eğitirken mutlak suretle vazgeçilmez bir unsur olarak değer verilmesi gereken bir kurumsal yapı olarak değerlendirilmesi gerektiğini açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu bağlamda dikkat çeken bir diğer özellik de öğrencilerin önemli bir bölümünün topluma faydalı bir insan olmak için çaba sarf ettiklerini bu faydalı insan olma isteğini uygulamak ve hatta kanıtlamak için, Topluma Hizmet Eğitim Ve Uygulama Topluluğu'na üye olduklarını belirtmesidir. Bu nedenle Öğrenci

toplulukları, üniversitelerin uzun vadeli büyüme planlarında kesinlikle planın ana unsurlarından biri olarak yer verilmeli; ayrıca öğrencilerin gerek kendi öğrencilik süreçlerine gerekse farklı toplumsal konulara ve önceliklere yönelik çalışma yaptıkları örgütlenmeler olarak desteklenmelidir (Toplum Gönüllüleri, 2013: 61).

Diğer taraftan öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmede toplulukların önemi açık bir şekilde, bu çalışma ile ortaya çıkmıştır. Boş zamanların değerlendirilmesi, öğrencilerin kişisel ve toplumsal mutluluk duygusunu elde etme gibi, değerler kazandırmaktadır. Bu nedenle öğrenciler boş zamanı değerlendirme konusunda eğitilmelidir (Akyüz ve Türkmen 2015:354; Özdilek, Demirel, Harmandar 2007:4). Bundan dolayı, gençlerin serbest zamanlarını verimli şekilde değerlendirmelerinde etkili olan üniversiteler büyük görevler üstlenmek zorundadır (Lapa, Ardahan, 2009:143). Çünkü Serbest zamanlar yerinde ve etkili kullanıldığında kişinin kendisini bulmasını, iyi ifade etmesini, yaratıcılığını geliştirmesini, yeni deneyimler kazanma ve üretkenliğini arttırmasını sağlar (Bayındır, 2012: 234; Balcı ve İlhan, 2006: 11).

Bu çalışmada, dolaylı olarak değindiğimiz bir konu öğrencilerin topluluklara katılma düzeylerinin son derece düşük seviyede olmasıdır. Demirel; Harmandar (2009:845) öğrencilerin boş zaman aktivitelerine katılımdaki en büyük engel olarak sosyal ortam ve bilgi eksikliğini gördükleri belirtmektedir ki araştırmanın ön inceleme bilgileri ile bu araştırmacıların bulguları örtüşmektedir. Üniversite öğrencileri topluluklar hakkında bilgilendirilmelidir. Öztürk ve Akgün (2012: 49) yaptıkları çalışmada öğrencilerin önemli ölçüde sosyal medyayı bilgilendirme amaçlı olarak kullandıklarını belirlemiştir. Üniversite topluluklarının sosyal medyayı etkili kullanmaları bilgi eksikliğini önemli ölçüde giderecektir. Yine toplulukların faaliyetlerini daha etkili takip etmek ve destek olmak amacı ile topluluk bilgi yönetim sistemleri üniversitelerde oluşturulmalıdır (Yaldır; Koyuncuoğlu, Demir, 2016: 2).

Bu çalışmada Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği ile yapılan tespite göre öğrencilerin Topluma Hizmet Eğitim Ve Uygulama topluluğuna üye olma ya da olmama arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu bağlamda farklı araştırmaların yapılması gerekir.

Türkiye genelinde, öğrencilerin toplumsal duyarlılıklarını artırmak, sosyalleşme adına sorumluluk ve görevler üstlenilmesini sağlamak amacı ile Topluma Hizmet Uygulamaları (THU) dersi eğitim fakültelerinin her bölümünde bulunmaktadır. Bu dersin faydalı sonuçlar verdiği araştırmalarla ortaya konmuştur (Beldağ, 2015: 172, Uğurlu ve Kırıl, 2012: 85; Sönmez, 2010: 68). THU dersi üçüncü sınıf güz ya da bahar döneminde öğrencilerin ana bilim dalına göre verilmektedir. Bu dersi alan öğrencilerin topluluk etkinliklerine daha fazla katıldıkları görülmüştür.

Sonuç olarak bu çalışma, üniversitelerde değerler öğretimi açısından özellikle ders dışı etkinliklerin etkin vatandaşlık bağlamında ortaya koyan ilk çalışmalardan biri olması ile literatüre önemli katkılar sağlayacaktır. Diğer taraftan üniversite öğrencilerinin etkin vatandaş bağlamında sorumluluk, bilinçlilik ve gönüllülük duygularını direk öğrencinin dili ile ortaya koyması açısından dikkat çekicidir.

Bu araştırmada sonucu aşağıdaki öneriler getirilebilir.

1. Üniversite toplulukları ile ilgili daha fazla akademik çalışma yapılmalı
2. Üniversite öğrencilerinin topluluklarla ilgili düşüncelerini belirlemek için tutum ölçekleri geliştirilmeli
3. Etkinlikler öğrencilerin ufuklarını geliştirdiğinden ve toplumsal duyarlılığı gerçekleştirdiğinden ve onları mutlu ettiğinden dolayı sıkça yapılmalı
4. Toplulukların etkinliklerinin duyurabilmesi için kitlesel iletişim araçları daha aktif kullanılmalı

Kaynaklar

- Akyol, A., ve Onbaşı, A. (2014). Öğrenci Topluluklarının Sivil Toplumdaki Rolü ve Önemi-Hitit Üniversitesi Felsefe ve Tarih Topuluğu Merkezli Bir İnceleme. *Uluslararası Türk Dünyası Sivil Toplum Zirvesi. Eskişehir.*
- Akyüz, H.,ve Türkmen, M. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Bartın Üniversitesi Örneği. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, 2016; 4:(SI 1): 340-357.

- Balcı, V., ve İlhan, A. (2006). Türkiye'deki Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Düzeylerinin Belirlenmesi. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 11-18.
- Bayındır, N. (2012). Dumlupınar Üniversitesi Sınıf Öğretmeni Adaylarının Serbest Zamanlarını Değerlendirme Biçimleri. *Dumlupınar University Journal of Social Science/ Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(32).
- Beldağ, A., Yaylacı, A. F., Gök, E., ve İpek, C. (2015). Toplum Hizmet Uygulamaları Dersinin Üniversite-Toplum İşbirliği Açısından Değerlendirilmesi. *Journal of Kırşehir Education Faculty*, 16(2), 161-178.
- Demirel, M., ve Harmandar, D. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılımlarında Engel Oluşturabilecek Faktörlerin Belirlenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 839-846.
- Lapa, T. Y. ve Ardahan, F. (2009). "Akdeniz Üniversitesi Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinliklerine Katılım Nedenleri ve Değerlendirme Biçimleri", *Hacettepe Üniversitesi, Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt 20, sayı 4, s.132-144.
- Öztürk, M., & Akgün, Ö. E. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Paylaşım Sitelerini Kullanma Amaçları ve Bu Sitelerin Eğitimlerinde Kullanılması ile İlgili Görüşleri. *Sakarya University Journal of Education*, 2(3), 49- 67.
- Özdilek, Ç., Demirel, M., & Harmandar, D. (2007). Dumlupınar ve Sakarya Üniversitelerinde Öğrenim gören Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Boş Zaman Etkinliklerine Katılım Nedenleri ve Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 4(2), 1- 13.
- Sönmez, Ö. F. (2010). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Toplum Hizmet Uygulamaları Dersine Yönelik Görüşlerinin Kazanım Boyutunda Değerlendirilmesi. *The Black Sea Journal of Social Sciences*, 2(2), 53-73.
- Süzer, M. (2000). Üniversite öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıkları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(8), 123-133.

- Şakar, S. E. (2008). *Üniversite Gençliğinin Ruhsal Sorunları*. Çankaya Üniversitesi. Gündem. Ocak 289. 88-92.
- Toplum Gönüllüleri (2013). Rapor. Üniversitelerde Sosyal Sorumluluk ve Sosyal Girişimcilik Pilot Projesi. Er. Tarihi.14.12.2017. http://www.sogla.org/uploads/5/0/5/8/5058659/49_-_universitelerde_sosyal_sorumluluk_rapor_tog.pdf.
- Tatar, A., Tok, S., & Saltukoğlu, G. (2011). Schutte Duygusal Zekâ Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi. *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni-Bulletin of Clinical Psychopharmacology*, 21(4), 325-338.
- Uğurlu, Z. ve Kırıl, E.(2012). Öğretmen Adaylarının Topluma Hizmet Uygulamaları Dersinin İşleyiş Süreci ve Kazanımlarına İlişkin Görüşleri. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 59-93.
- Yaldır, A., Koyuncuoğlu, M. U., & Demir, B. (2016) Üniversiteler İçin Öğrenci Topluluk Yönetim Bilgi Sistemi Uygulaması. XVIII. Akademik Bilişim Konferansı. Aydın.1-8.
- Yüksek Öğretim Kurulu (2011) Topluma Hizmet Uygulamaları Yönergesi). <http://www.cumhuriyet.edu.tr/userfiles/file/EgitimFakultesi/thu/thuy.pdf> Er. Tar.10.10.2017

